

PRESSEMEDDELELSE

Nuuk, 12.maj 2016

Den nyere grønlandske retskrivning fylder 43

Den gamle retskrivning

Retskrivningen før 1973 kalder vi for 'den gamle retskrivning'. Den gamle grønlandske retskrivning blev omkring 1800 lavet af den tyske missionær Samuel Kleinschmidt, som voksede op i Grønland. Det siges, at de fleste af grønlænderne havde i slutningen af 1700-tallet lært at skrive og læse, og at der derved allerede helt tilbage til den tid været en fælles retskrivning på grønlandsk.

Samuel Kleinschmidt havde det grønlandske sprog som sit modersprog. Da han jo er glad for at beskæftige sig med lingvistik, havde han fuld forstand på det grønlandske sprogs struktur og sprogets opbygning. Retskrivningen lavet af Samuel Kleinschmidt er derfor udgjort ud fra ordstammernes-, og affiksernes/tilhængernes, og endelsernes indbyrdes forhold, samtidigt ud fra hvordan det fonetisk forholder sig, hvor man derfor er nødvendigt at have viden og kompetence indenfor grønlandsk grammatik for at man fejlfrit kunne benytte sig af retskrivningen.

Ønsket om en simplere retskrivning

Netop på grund af den gamle retskrivningens vanskeligheder, kunne mange ikke lære at benytte sig korrekt/fejlfrit når de skriver på grønlandsk, og ved baggrund af det lavede man i omkring 1960 en arbejdsgruppe der kunne undersøge og afklare; hvilke komplikationer er der med at skrive og læse på grønlandsk og hvilke muligheder er der som løsning?

En ny retskrivning

Efter spekulationer med hvilke komplikationer og afklaringer, blev der udformet en ny retskrivning, hvor der her var blevet sat vægt på fonetisk retskrivning, dvs. den nutidige korrekte udtale af ordene og fonetiske bevægelser. Denne blev for 43 år siden den 14. maj 1973 ved loven sat i kraft, men hvor der også her blev tydeliggjort, at den gamle retskrivning ikke blev ugyldig, men at den nye retskrivning vil blive anvendt af det offentlige og at den skulle bruges i undervisning.

Kleinschmidt konverter

Selvom majoriteten af befolkningen naturligvis anvender den nutidige retskrivning, har vi stadigvæk behov for at kunne læse den gamle retskrivning; - vi har jo en stor del af vores kultur skrevet ned på den gamle retskrivning. Oqaasileriffik har udviklet den såkaldte *Kleinschmidt konverter*, der kan konvertere gammel retskrivning til den nutidige retskrivning, som helt sikkert vil være til stor gavn for dem der ikke er blevet vant til at læse den gamle retskrivning. Den er gratis og kan anvendes af alle på dette link:

Oqaasileriffik – Sprogsekretariatet

Postboks 980, DK-3900 Nuuk, Kalaallit Nunaat, +299 362320, +299 327342 fax), e-mail: oqaasileriffik@nanoq.gl,
www.oqaasileriffik.gl

Oqaasileriffik

Sprogsekretariatet

<http://oqaaserpassualeriffik.org/tools/kleinschmidt/>

Skriv fejlfrit ved at anvende Kukkunijiat

Selv om den nyere retskrivning ikke er så gammelt og svært, kan vi fornemme at fejlene ikke bliver færre med tiden. Men med den elektroniske stavekontrol (Kukkunijiat) kan alle tekster på den nye grønlandske retskrivning fejlfindes. Oqaasileriffik har lanceret den første version af stavekontrollen (Kukkunijiat) i 2006, og har siden dengang forbedret den.

I dag er det version 3, der benyttes. Her kontrolleres og fejlfindes 95 % af de eksisterende ord i teksten med stavekontrollen. Stavekontrollen (Kukkunijiat) version 3 kan benyttes med Windows MSOffice, Windows XP Service Pack 3 samt med alle LibreOffice drivere. Den kan hermed hentes gratis inde på Oqaasileriffiks hjemmeside:

<http://beta.oqaasileriffik.gl/oqaasilerissutit/kukkunijiat-uani-aajuk/>

Hvis du har behov for at bruge stavekontrollen (Kukkunijiat) som i forvejen har orddelingssystemet kan vi anbefale, at du på din pc henter LibreOffice, som minder om MS Microsoft, men er open source (en gratis program til pc) og derfra benytter stavekontrollen (Kukkunijiat) som i forvejen har orddelingssystem.

Hvis du har problemer med at sætte stavekontrollen i kraft, kan du få hjælp af en IT-supporter eller henvende dig til Oqaasileriffik for at blive vejledt.

Med venlig hilsen

Oqaasileriffik

Oqaasileriffik – Sprogsekretariatet

Postboks 980, DK-3900 Nuuk, Kalaallit Nunaat, +299 362320, +299 327342 fax), e-mail: oqaasileriffik@nanoq.gl,
www.oqaasileriffik.gl